

Βρώμη και σίκαλη: Δύο ξεχασμένα χειμερινά σιτηρά με... προοπτικές

ypaithros.gr - 24.11.2023, 19:21

Γνωρίζεις τα οφέλη για τον ελαιώνα σου...



της Πηνελόπης Λιόντου, υποψήφιας διδάκτορος, και του Νικόλαου Κορρέ, αναπληρωτή καθηγητή, Τμήμα Γεωπονίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Σίκαλη (*Secale cereale*)

Η σίκαλη καλλιεργείται για παραγωγή καρπού και βιομάζας, ενώ τα τελευταία χρόνια χρησιμοποιείται ευρέως με μεγάλη επιτυχία και ως καλλιέργεια εδαφοκάλυψης, για τον έλεγχο των ζιζανίων, τη βελτίωση της υφής και της γονιμότητας του εδάφους. Ο καρπός της χρησιμοποιείται κυρίως ως ζωοτροφή και δευτερευόντως για την παρασκευή ψωμιού.

Πρόκειται για μια καλλιέργεια ανθεκτική στις χαμηλές θερμοκρασίες και λιγότερο απαιτητική σε εδαφική υγρασία, σε σύγκριση με τα άλλα χειμερινά σιτηρά. Ευδοκιμεί σε εδάφη φτωκά, αμμώδη ή όξινα, αλλά δεν ανέχεται εδάφη που κατακρατούν νερό. Σε συστήματα αμειψισποράς, η σίκαλη αντικαθιστά οποιοδήποτε χειμερινό σιτηρό και εναλλάσσεται ικανοποιητικά με την πατάτα ή την αραχίδα, καλλιέργειες που ευδοκιμούν σε αμμώδη εδάφη.

Προετοιμασία της σποροκλίνης και σπορά

Η προετοιμασία της σποροκλίνης είναι όμοια με αυτήν του σιταριού. Ο αριθμός, ο χρόνος και το βάθος των αρόσεων πριν από τη σπορά καθορίζεται από την προηγούμενη καλλιέργεια, την υγρασία του εδάφους και την ύπαρξη ζιζανίων.

Η σπορά πραγματοποιείται νωρίτερα από το σιτάρι. Οι αποστάσεις μεταξύ των γραμμών είναι μεταξύ 15-20 εκ. και 2,5-5 εκ. επί της γραμμής. Το βάθος της σποράς εξαρτάται από τον τύπο του εδάφους και την υγρασία, αν και συνήθως κυμαίνεται από 3 έως 5 εκ. Απαιτούνται 5-10 κιλά σπόρου στο στρέμμα και 15-20 κιλά στην καρποδοτική καλλιέργεια.

Μετά το φύτευμα, πραγματοποιούνται διάφορες καλλιεργητικές εργασίες, όπως π.χ. κυλίνδρισμα, που εξασφαλίζουν την καλύτερη ανάπτυξη των φυτών, αποκαθιστώντας την πρόσφυση των ριζών με το έδαφος.

Λίπανση και άρδευση

Η σίκαλη αντιδρά θετικά στη λίπανση, ιδιαίτερα όταν καλλιεργείται σε φτωχά εδάφη. Η διαδικασία περιλαμβάνει τη βασική λίπανση, μια πρακτική που ακολουθείται πριν ή κατά τη διάρκεια της σποράς, και την επιφανειακή λίπανση, η οποία πραγματοποιείται την άνοιξη.

Ο φώσφορος (4-8 μονάδες ανά στρέμμα) και το κάλιο (όπου απαιτείται) χορηγούνται στο σύνολό τους με τη βασική λίπανση. Το άζωτο χορηγείται κατά το ήμισυ με τη βασική (κυρίως σε αμμωνιακή μορφή) και το υπόλοιπο (σε νιτρική μορφή) με την επιφανειακή λίπανση (συνολικά, η ποσότητα της αζωτούχου λίπανσης είναι 7-18 μονάδες). Να σημειωθεί ότι στη χώρα μας η σίκαλη καλλιεργείται ως ξηρική, καθώς είναι ανθεκτική στην έλλειψη υγρασίας.

Καταπολέμηση ζιζανίων

Η σίκαλη ανταγωνίζεται με επιτυχία τα ζιζάνια και για αυτόν τον λόγο χρησιμοποιείται σε πολλές χώρες της Ευρώπης και στις ΗΠΑ για εδαφοκάλυψη πριν από την εγκατάσταση ανοιξιάτικων καλλιεργειών, όπως είναι η σόγια και το καλαμπόκι. Σημαντικοί παράγοντες για την επιτυχή χρήση της ως καλλιεργητικής τεχνικής για τον έλεγχο των ζιζανίων είναι ο χρόνος τερματισμού της, η πυκνότητα φύτευσης και η ενσωμάτωση της καλλιέργειας στο έδαφος.

Χρησιμότητα

Η σίκαλη χρησιμοποιείται για την παρασκευή ψωμιού, αν και είναι κατώτερη από το σιτάρι ως πρώτη ύλη στο συγκεκριμένο προϊόν, καθώς το ενδοσπέρμιο της αποτελεί το 75% του σπόρου συγκριτικά με το σιτάρι, στο οποίο το ενδοσπέρμιο είναι περίπου το 85%, με αποτέλεσμα η σίκαλη να είναι μειωμένης απόδοσης σε αλεύρι.

Η περιεκτικότητά της σε πρωτεΐνη κυμαίνεται μεταξύ 6%-12%, ενώ λόγω της μικρής ελαστικότητας του λευκώματός της, το ψωμί είναι βαρύ και λασπώδες. Παρ' όλα αυτά, η χρήση της ως ζωοτροφή είναι αρκετά διαδεδομένη.

Βρώμη (*Avena spp.*)

Η κοινή βρώμη (*Avena sativa*) ευδοκιμεί σε δροσερές και υγρές περιοχές, όπως αυτές της Βόρειας Ευρώπης, των ΗΠΑ και οι νότιες περιοχές του Καναδά. Η *A. byzantina* καλλιεργείται κυρίως σε ζεστά κλίματα, όπως αυτά της Νότιας Ευρώπης, της Αυστραλίας και Αργεντινής. Στη χώρα μας, η *A. byzantina* καλλιεργείται κυρίως στους δυτικούς νομούς, λόγω των άφθονων βροχοπτώσεων.

Η βρώμη είναι, γενικά, μια καλλιέργεια δροσερών κλιμάτων και δεν ανέχεται υψηλές θερμοκρασίες καθ' όλη τη διάρκεια του βιολογικού της κύκλου. Προσαρμόζεται σε μεγάλη ποικιλία εδαφών, αρκεί να αποστραγγίζονται και να έχουν ανεκτή περιεκτικότητα σε θρεπτικά στοιχεία, με pH μεταξύ 5 και 6.

Προετοιμασία σποροκλίνης και σπορά

Η προετοιμασία του αγρού πριν από τη σπορά είναι παρόμοια με αυτήν του σιταριού ή της σίκαλης, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, όπως επίσης και ο χρόνος, οι αποστάσεις και το βάθος της σποράς. Η ποσότητα σπόρου που απαιτείται για την σπορά είναι περίπου 7-10 κιλά το στρέμμα και 15-20 κιλά ανά στρέμμα όταν προορίζεται για σποροπαραγωγή ή παραγωγή βιομάζας.

Καταπολέμηση ζιζανίων

Πρόβλημα αποτελεί κυρίως η αγριοβρώμη, με βασικότερες δραστικές ουσίες μεταφυτρωτικής εφαρμογής τις MCPA, 2,4-D, clopyralid, fluroxypyr, metsulfuron methyl κ.ά.

Λίπανση

Οι απαιτήσεις σε ποσότητα και είδη λιπασμάτων είναι παρόμοιες με αυτές του σιταριού και της σίκαλης, όπως αναφέρθηκε παραπάνω.

Άρδευση

Η βρώμη θεωρείται το περισσότερο απαιτητικό σε νερό χειμερινό σιτηρό, με πιο κρίσιμη περίοδο αυτήν πριν και μετά το ξεστάχυασμα. Στη χώρα μας, η βρώμη καλλιεργείται συνήθως ως ξηρική.

Χρησιμότητα

Το αλεύρι της βρώμης έχει μεγάλη θρεπτική αξία, γιατί εκτός από το άμυλο περιέχει πρωτεΐνες, ανόργανα άλατα και μεγάλη ποσότητα βιταμίνης B1 και B6. Το γνωστό κουάκερ (Quaker oats), που απαιτεί βρασμό επί λίγα λεπτά, είναι αποφλοιωμένη και μερικώς βρασμένη βρώμη.

Σχεδόν το σύνολο της παραγωγής χρησιμοποιείται ως ζωτροφή, με τη βρώμη να είναι ιδιαίτερα κατάλληλη ως τροφή των αλόγων. Η θρεπτική αξία της επηρεάζεται κατά πολύ από την αναλογία του προϊόντος σε λέπυρα, η οποία κυμαίνεται μεταξύ 20%-35%. Επίσης, χρησιμοποιείται αρκετά και για σανό, αμιγής ή σε συγκαλλιέργεια με ψυχανθή, και κυρίως με βίκο. Η βρώμη, σε συστήματα αμειψισποράς, μπορεί να αντικαταστήσει οποιοδήποτε από τα χειμερινά σιτηρά ή να καλλιεργηθεί μετά από αυτά, αλλά και να συμπεριληφθεί σε σύστημα αμειψισποράς με ψυχανθή ή σκαλιστικά φυτά.



Διαβάστε τις ειδήσεις μας στις ειδήσεις της Google!

